

BUDA-PESTA

23 Aprilu st. v.
5 Maiu st. n.

Va eși joi'a și duminică'a.

Redacțiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 31.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu annu 10 fl.
Pe 1/2 de annu 5 fl.; pe 1/4 de
annu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Sânt'a unire a popórelor.

(Din an. 1818 Octombre.)

— *Dupa Béranger.* —

„Peuples, formez une sainte alliance
Et donnez vous la main.

Béranger.

Pe pamântu, semenându auru, vedîni pacea asiedîata,
Semenându flori și cunune peste lumea-astêperata,
Oprindu trasnetulu lui Marte, dîeulu marilor resbele,
Si facêndu că sê dispara mîi de blastemate rele,
Ea dicea : „Toti d'opotriva, prin frumós'a vitejia,
Nemti, Francesi, Englesi, Rusi, Unguri, demni d'o
démna barbatîa,

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Sermani muritori, adi ur'a, vai! pe toti ve prepa-
desce,

Si gustati în viétî'a vóstra reulu care ve sd robesce !
Impartîti-ve domni'a asiá cum vi se cuvine :
Fia-care-ací, sub sóre, s'aiba locu si pentru sine.
Toti dorindu a fi puternici, sê mariti a vóstra parte,
Lasati drumulu fericirii pentru poftete desîarte !

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

La vecini voi puneti foculu, înse vântulu în turbare,
Aquilonulu, nu ve crutiá : flam'a focului celu mare
Arde chiar casele vóstre, arde totu ce-aveti în ele,
Lumea 'ntréga ve acusa cá mari facatori de rele !
Curge sângele sírôie si la dealu si la câmpia,
Câci chiar Dumnedieu din ceruri, cu blastemulu ve
sfasîa !

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Cei mai mari, din ale vóstre orasíele derâmáte,
Din cetâti, de prin comune, stringu vai ! bratîe insem-
nate
Sê-si asigure triumfulu prin versare de puru sânge,
Cá sê vedîa, mai pe urma, cum o lume 'ntréga plânge.
O ! nenorocita trupa, voi, far' a ve mai opune
V'aruncati singure jugulu, lipsite de 'ntieptîune !
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Martie resbunatorulu, sê-si oprésca a sa cale.
Faceti legi tíerilor vóstre care sufera cu jale,
Iér sorgíntea cea de sânge, regilor cu vanitate,
N'o mai dati sê cucerésca capitale si chiar state !
Astor stele prefacute, astor stele-amagitóre
Ve opuneti . . . Ele tóte vor palí sub mándrulu sóre !
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Da. Ah ! libera în fine lumea 'ntréga sê respire,
Inveliti astadi trecutulu, lasati reulu celu din fire ;
Si la cântecele lyrei, cultivati mándr'a câmpia,
Infloriti artile vóstre : pace peste totu sê fia.
Astfel, veti culege fructe, veti fi demni d'ori ce spe-
rantîa,
Veti fi mari, veti fi puternici, inotându în abundantiá.
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !“

Asiá virgin' adorata vorbi. Cuvintele sale
Le repetîra monarchii, pusi pe a onórei cale.
Erá 'mpodobitu pamêntulu cá o verde primavéra,
Veselia, fapte bune, se vedeau in ori ce tíera!

Aideti frati, aideti popóre,
Sè ne dâmu mân'a cu-amóre!

B. A. Vinesiu.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare.)

55. *Ioanu Bobu* (1739—1830) fost episcopu unitu la Blasiu în Transilvani'a. S'a nascutu la anulu 1739 în comun'a Ormány comitatulu Solnocului inferioru, din parinti nobili. Primele cunoscintie, dupa datin'a timpului de atunci, le-a primitu în sinulu familiei sale. Teologi'a a absolvitu la Sâmbat'a-Mare în Ungari'a. Dupa absolvire reintorcându-se în Transilvani'a, ocupà diferite functiuni eclesiastice la Blasiu si aiurea pâna la 1784, când se alese si consacrà de episcopu. Sub episcopulu Bobu se asiediara norme imperatesci la Blasiu, si se sistemà gimnasiulu. Din banii adunati de dên-sulu din tóte bunurile clerului si monastirei în 48 de ani, a facutu si fundatiuni pentru profesori, si la mai multe academii în Transilvani'a, pentru studenti, a lasatu o frumósa suma de bani, cu care se potu folosi Români pentru înaintarea spiritului în sciintie si maestría. S'a ocupatu multu si de literatura si mai alesu de cea bisericésca, avea o deosebita predilectiune pentru studiulu lexicografiei. Scrierile sale publicate si inedite sânt: „Teologi'a dogmatica“ 2 parti, Blasiu 1804 si 1811. „Carte de invetiaturi chrestinesci“; „Despre desiertatiunea lumei“ (Didacus a stella de vanitate mundi) trei parti, Blasiu 1805—1806; „Insciintiarea catra cleru“, pentru redicarea capitulului în Blasiu 1807; „Form'a clerului si pastoriului bunu“, Blasiu 1809; „Cuvêntu pastorescu“, Blasiu 1811; „Dictionariu Romanu“ 2 tom. Clusiu 1821—1822; „Dictionariu romanu-latinu-ungurescu“, Blasiu 1821; „Lexiconu rom. lat. si unguurescu“ Clusiu 1823.

56. *Ienachitia Vacarescu* (1740—1799). Primulu între literatii profani din Români'a în acestu secolu. Educatiunea lui fu de la începutu pré ingrigita. Elu a avutu dóue-dieci de profesori, pentru fia-care limba si ramu de sciintia. Neofitu celu betrânu Causoc'a îl inițià la tesaurile limbei, retorice si istoriei elene;

invetiatululu germanu Weber, i esplicà regulele limbei latine, alti profesori îl invetiara italie-nesce, frantiuzesce, si hagai turci îl familiari-sara cu limb'a si literatur'a otomana, pe cari în urma le cunoscea fórté bine. De tineru inca elu fu nevoitu sè se dedeà cu necazurile si sè-si formeze unu sufletu tare si rabdatoru, spre a nu fi sdrobotu si nimicitu, cá cei mai multi, în necurmatele smacinàri ce turburáu epoch'a de anarchía si de nelegiuiri în care sórtea îl menise sè traiésca. Cá barbatu inez-tratu cu întinse cunoscintie si mari calitâti, ocupà cele mai înalte functiuni de statu sub principele Alesandru Ipsilantu. Elu fu unulu din autorii Codicelui civilu publicatu si intro-dusu de acestu principe. Activitatea lui litemaria se cunósce din scrierile lui limbistice, juri-dice si istorice. Elu a compusu „Observatii séu bagâri de séma a supra regulelor si orêndue-lilor gramatice românesci“, tiparita în Tip. Sântei Episcopii a Romnicului de George Popa Constantinu Tip. Romnicênulu. Editiunea a déu'a tiparita în Vien'a Austriei, la Iosifu nobilu de Burzek, împeratesculu si craesculu alu curtii tipografu si bibliopolu. La acést'a gramatica adause elu si „Prosodi'a“ (mesur'a tonului cuvintelor) limbei române pentru poesía, înse dupa prosodi'a greca. Dupa acésta prosodi'a a compusu mai multe versuri fórté nime-rite, ba inca a întrebuintiatu si unele figuri poetice atâtu de maestrite, în câtu la poetii urmatori nu le mai aflâmu; asiá este buna óra versulu despicatoru de gelosi'a cea mai cum-plita:

Intr'o gradina,
Lânga o tulpina,
Zarii o flóre cá o lumina.

S'o taiu, se strica;
S'o lasu, mi-i frica,
Câ vine altulu si mi-o redica!

Asemenea a compusu si „Istori'a Sultani-lor turcesci de la 1788—1794.“

Elu lasà urmasilor sei celu mai nobilu le-gatu ce putea lasá unu Românu de geniu pos-teritâti sale:

Urmasilor mei Vacaresci,
Lasu voue moscenire:
Crescerea limbei românesci
Si-a patriei iubire!

57. Alaturea cu Ienachitia Vacarescu stà fiulu seu celu mare, *Alecu Vacarescu*, esilatu din tíera si disparutu în temnitiele Turciei inca de pe la 1796. Ruçini Români pâna astadi au avutu darurile poesiei, graçi'a, foculu, vioi-

tiunea de inchipuire si inlesnirea de graiu ale acestui tineru barbatu, carele imitându si întrecându intru acést'a ramura pe tata-lu seu, a sciutu în versurile lui sè mladie limb'a românésca într'o epocha când erá inca fórte inculta si puçinu dedata cu finetiele unei versificatiuni curgátore si armonióse. Poemele sale amoróse pe cari poporul le pastreza în amintirea sa, stau inca neatínse de téscuri.

58. *Nicolau Vacarescu*, alu doilea fiu alu Banului Ienachitia Vacarescu, moscenise si elu o radia mai palita a talentului poeticu inmortalisatu de parintele si de fratele seu.

59. *Iancu Vacarescu*, care isi inaugurase nemuritórea sa musa, inca mai înainte de 1821, erá fiulu lui Alecu; elu inchide cu gloria chorulu acestei luminóse pleiade de poeti Vacaresci.

(Va urmá.)

George Popescu.

SCHITIE DE CALETORÍA.

XV.

C e t a t e a.

Pe când ne scolaramu de la prândiu, societatea nóstra se mai înmultí cu câte-va persóne din Rosia. Apoi nu esitaramu multu, ci ne pregatiramu la o excursiune, la Cetatea, cá sè nu întârdiám. Pregatirea durà numai atât'a, pâna când se insienara niste cai, càci excursiunea acést'a avea sè se faca éراسi calare. Cetatea e sus, în vârfulu délului, pân'acolo e obositoru a te urcá pe jos.

Va sè dica éراسi calare! Frumosu! Acusi o sè devinu unu calaretiu... De asta-data inse avea sè urmeze o calarire mai periculósa. Caii nu erau de ai Buciumanilor, ci din grajdurile lui „Tat'a-mosiu.“ Când celu d'ântáiu fu condusu afara în curte, sari în dóue picíore, si cócierulu abiá il putù tiné sè nu sara peste gardu.

cu „Tat'a-mosiu“, care între toti erá calaretulu celu mai voinicu. Si esíndu în drépt'a, incepu-ramu a ne urcá pe unu délú. Din cene urcámu mai multu, priveliscea deviniá totu mai frumósa, si în scurtu tóta Rosia se 'ntindea la picíorele nóstre.

Prospectulu se totu mariá, se facea totu mai frumosu, si noi totu ne urcámu inca, fiind cà Cetatea se afla si mai sus, tocmai în vârfulu; inca nici n'o vedeamu, càci délulu sub care mergeamu, ni-o acoperiá.

Si cu câtu prospectulu deviniá mai frapant, cu atât'a si calea nóstra imi parea mai periculósa. Acea ne conducea la marginea délului; în drépt'a délulu, în stâng'a o prepastia, — si de multe ori calea erá atâtú de îngusta, în câtu abiá incapea calulu peea. Unu pasiu gresítu, si eramu sè fimu tavaliti în adânculu prepastiei infricosiate. Grozava perspectiva pentru sciinti'a mea de calaritu!

Asiá între patru ochi, ve potu spune, cà mi erá frica grozavu. Nu me mai puteam eu delectá în panoram'a încântátore, càci ochii mei priviau totu în stâng'a si vedeau în continuu numai prepasti'a de mai multe sute de stângeni.

Inse calulu erá meu deprinsu cu suisuulu acest'a, càci isi mutá picíorele dintr'unu locu în altulu cu regularitatea cea mai precisa. Apoi urmà o cotitura în drépt'a, si éta înaintea nóstra Cetatea.

Ce este Cetatea? Unu colossalu munte de stânca, în care inca si Romanii au baitu si în care de atunce se lucréza în continuu. Din afara are aspectulu celu mai imposantu ce se póte intipuí, si innaltimea lui domina totu giurulu acel'a.

Dupa ce ne deteramu jos, sus în vârfulu Cetatei ne salutara salvele. Si erá bine, cà s'a asteptatu pâna ce ne coboriramu, càci durduitur'a ce pravulu de pusca aprinsu causà, fu gróznica; toti muntii o repetara, pâna ce se perdù în departare. Nici odata n'am auditu unu echo mai grandiosu.

Si intraramu. În stânca e sapata o usia. Calcându de pe pétra pe pétra ajungemu în interiorulu stâncei. Vederea ce ne întimpina acolo, e grandios-suprindietóre. Din laintru stânc'a e góla de jos pâna sus, si de-a supra deschisa. Romanii antici au baitu de sus în jos, si totu sapându, ei au desiértatu interiorulu stâncei. Astadi totulu par cà infaçisiéza unu amfiteatru colossalu. Poporul i dice „Cetate.“ Si în adevéru e o cetate din cele mai admirabile.

Pe când noi jos în fundulu ei, unde 'n veci nu petrunde sórele, cautamu si gasiamu ghiacia (la 19 julie), — pe atunce la dispozițiunea galantilor arangiatori ai acestei escursiuni, din vârfulu înspaimântatoru alu Cetatei se aruncau cunune de flori damelor cari se aflau cu noi.

„Cetatea“ este un'a din raritățile muntilor apuseni. Geologii o cunoscú bine, chiar si cei din tieri departate. Caletorii cari se ducú la Detunat'a, toti peregrinéza si la „Cetatea“, care zace numai la departare de o óra si jumetate de cealalta. La 1852 si Maj. Sa regele a mersu de a vediutu Cetatea.

Si dupa acést'a societatea întréga visitá tóte partile Cetatei, cari tóte oferu ceva vrednicu de vediutu. Intraramu în boltiturele ei, sarindu din stânca pe stânca, radiemându-ne unii de altii, unde erá mai periculosu; si ne urcaramu în vârfulu, de unde prospectulu admirabilu ne recompensá pentru tóte ostenele suportate pân'acolo.

Eu înse me despartii de societate. Veteranelu erou din 1848/9 me luá de braçiu si me conduse prin vârfulu delurilor, si imi aretá locurile luptelor sale de frunte din acei ani memorabili. Imi esplicá, pe unde vini br. Kemény Farkas cu óstea sa, si cum elu — protopopulu Balinth — comandá, dede ordinu spre a-lu întimpiná; cum apoi pop'a din satulu de colo, si cel'a din satulu de dincolo, si altii mai multi esira toti cu ómenii lor, cum ênsusi elu din vârfulu acestui delu dede nevala cu ómenii sei, în câtu Kemény în urma fu silitu a se retrage cu mari perdiri, dicându : „Cu popi românesci nu te poti luptá.“

Si afara de aceste, mi-a aretatu inca multe suveniri si locuri istorice din acei ani. Mi-a descrisu cu colori víue faptele petrecute în ele. Numai din cele câte am auditu, vediutu si esperiatu în diu'a acést'a, asiu puté sè scriu unu volumu. Imi pare dara reu, cà nu dispunu de mai multu spaçiu. Speru înse a reveni, de si sub alta forma.

Pe când noi doi ne rentórseramu la Cetate, societatea pornise deja în jos. Asiá dara si noi luaramu directiunea aceea. Jos ne asteptau caii, si urcându-ne pe ei, ne rentórseramu éra-si calare.

Abiá sosiramu a casa, éta — unu nou óspe! Erá dr. Catastih, carele în diu'a precedentá remanêndu la Detunat'a, pe când s'a rentorsu la Abrudu, nu ne mai gasi acolo, deci grabi iute la Rosi'a sè facemu dimpreuna escursiunea la „Cetate.“

Si éta cà si d'aice întârdiá!

Repetit'a lui întârdiare produse ilaritate generala.

Si numai decátu sosi si dlu Buriencescu cu unu membru din trup'a sa. De asta-data elu aduse o veste rea. Ministerulu de interne, la care a recursu spre a obtiné concessiunea d'a jucá prin Transilvania, i-a refusatu acést'a, pentru cuvêntulu, cà în tíera deja sânt „pré multe“ societáti de aceste. În tóta Transilvani'a nu erá atunce alta trupa afara de a lui Buriencescu.

Acést'a veste înse nu puse stavila petrecerii nóstre. Si dupa ce se ciná, si dupa ce toti se culcara, iubítulu nostru „Tat'a-mosiu“ ne mai invitá pe câti-va la unu celu de pe urma pocalu de vinu. Si cá acest'a sè lunece mai bine, începù sè ni spuna „a propos“ o anecdota. Dupa un'a urmá a dóu'a, a trei'a . . . a sut'a . . . si Dumnedieu mai scie a câtea. Nu erá obiectu, la care sè nu fi sciutu spune „a propos“ câte o anecdota.

Din cele multe éta un'a. „Testamentu. Pretensiunea ce o am la N. N., fia a iubitei mele socii; de cumva înse aceea nu s'ar puté încassá, sè fia a — bisericeii.“

Ce reu imi pare, cà nu mi-am însemnatu mai multe! Asiu fi avutu de unde. Când începù a ni spune anecdotele erau 11 óre, si când ne calcaramu, trecura dóue.

Câte odata, între ele ni povestiá si lucruri serióse, reminiscintie din viéti'a sa, din cari multe aru meritá sè fia însemnate. Si resumându tóte, petrecuramu óséra din cele mai frumóse.

În memori'a acelei seri, voiu întregi aceste sire si cu portretulu din nrulu de astadi alu stimatulu nostru barbatu. Biografi'a dsale s'a publicatu deja în colónele acestei foi.

Iosifu Vulcanu.

manu. în evulu mediu : *puternicele republice*, anume Veneti'a Florenti'a, *Pis'a*, Sien'a, grupuri de staturi cu mare influința politica si totu-odata resiedintiele culturii celei mai înalte a sciințielor si artilor. P'a-tunci stetea si papismulu în zenitulu puterii sale. D'o comanda din Rom'a ascultá lumea junetate.

În urm'a acestei înfloriri splendide succedá decadint'á cea mai de jos. Seculi întregi pe classiculu pamêntu italianu se purtara între diferite popóre totu felulu de resbóie; resbóie, cari de locu nu priviau Itali'a.

Intrég'a peninsula deveni o arena de lupta pentru diverse armii straine. Pe mórte si viétia se luptau aici francesi, spanioli si austriaci, derimau cetáti, sate

regimurilor indigene, de alt'a, contra jugului domnirii straine. Si, de si cadeau în continuu cu planurile lor, totusi cu nóue puteri re'ncepeau lupt'a. Itali'a deveni martiriulu libertáti. În tóta tíer'a nu erá o singura închisóre în care sè nu se usuca unu martiru d'alu libertáti, nu erá unu statu strainu în care sè nu-si caute adapostire fugari italieni. Multi plateau iubirea de patria séu libertate cu închisóre pe viét'á séu cu es'afotulu.

Martiragiulu se eternisá în Itali'a, parintii îl straplântau în fii, cari primiau mostenirea cu curagiu si veseli, acestia totu asemene îl predá urmasilor lor. Cuvêntulu din urma alu martirilor, cari își terminau viét'á nobila sub securea gâdelui, erá unu protestu

Simeon cav. de Balinth.

si câmpuri si aduceau miseria nespusa a supra locuitorilor. Sub astfelu de loviri de sórte scadiu tíer'a si poporulu totu mai afundu. Lipsiá putere morala si materiala spre a se puté emancipá de sub atare rusine si degradare.

În asta molesire si dejosire omnilaterala în fine se radicara totusi câte-va spirite viguróse, cari reamintindu-si marimea si grandet'á de odinióra a patriei lor, se apucara de lucru cu energía. Esemplulu lor eroicu fu o schinteia electrica, poporulu se trezi spre o nóua viét'á, elu recunoscú, cà se langediesce în o servitute nedémna. De pe la finele sutei trecute italianii se luptara d'o parte contra puterii despotice a

contra tiraniei, ei muriau în credint'á, cà pe pamêntulu scaldatu în sângele lor va înflori libertatea, de care se vor bucurá urmasii

S A L O N U :

Calindarulul septemanei.

Dumin.	23	5	F. 2 d. P. Tomei, s. m. m. Georgiu.
Luni	24	6	ss. mm. Sava Strat., Valentin.
Marti	25	7	s. ap. ev. Marcu, s. p. Macedoniu.
Mercuri	26	8	s. st. m. Vasiliu, s. Glafira.
Joi	27	9	s. st. m. Simeon cons. Dlui.
Vineri	28	10	ss. ap. Iason, Sosipatru, Onisifor.
Samb.	29	11	9 mm. d. Chizic, c. p. Memnon.

Siedinti'a publica literaria a societății „Petru Maioru.“

Societatea junimei române din Budapesta, pe-trunsa de chiamarea sa atât de frumoasă și nobilă, n'a întârziat a arangia și în acestu anu siedinti'a sa publica, ce se tînu în diu'a de 29 aprile n. a. c. cu o solenitate d'înna de scopulu salutaru alu societății. Cu tôte că acêsta siedinti'a — din caus'a unor împrigiurări — a fost numai de caracteru puru literariu, totusi la 4 ore p. m. eră adunatu în elegantele odăi ale stapânului localității o cununa frumoasă de oșpeti. Acolo avuramu placere a salută pe d'omnele: Puscariu, Romanu, Popu, Galu și Mindszenti; era dintre domni veduramu între alții pe Dr. Ales. Mocioni, Dr. Eugeniu Mocioni, Ioanu cav. de Puscariu, Fauru, Vladu, Cimponeriu, Romanu, Ioanescu, Popu, Vornica, Stefanu Ioanovicu.

Siedinti'a se deschise prin presiedintele societății dlu Iosifu Vulcanu, cu o cuvântare scurta, în care s'a accentuatu scopulu maretu alu societății pus pentru realizare.

Apoi conformu programei ascult. de filos. Gregoriu Pletosu ceti disertatiunea sa: „Criteriulu nationalității.“ Aici se espune criteriulu nationalității pe bas'a psihologiei și înca pe bas'a etnologiei psihice. (Völkerpsychologie.) Resolvarea temei s'a facutu în două parti; cea d'ântăiu purcede negative, ér a două positive. În cea d'ântăiu se contesteaza valorea de criteriu apartinerii la unu statu, religiunii, portului, ocupatiunii fizice și intelectuale, precum și derivatiunii singure. În partea a două purcedindu de la geneza societății, care baséza pe individuatiune și combinatiune, resulta că forme ale societății: omenime și famili'a. Aceste nefind calificate a satisfice trebuinti'a noastră psihica sociala, cautăm alta forma naturala. Aceea este poporul, că fîntia spirituala. Simplitatei spirituali respunde unitatea poporului; era unitatea se baséza pe egalitate. Caus'a egalității este spiritulu concretu séu obiectivu alu poporului.

ratalu criteriu psihicu alu nationalității; și anume acea limba, care este limb'a familiara a unui poporu. Urméza câteva esemple comparative din etnolog'ia psihica. În limba vieza natiunea. Se esamineza nationalitatea individilor; și asiá criteriulu ajunge a fi aplicatu practice. În fine se aréta mórtea nationalității, și perderea causata de renegati. Că conclusiuni generale se aréta, că pentru sustinerea nationalității este necesariu, pe lînga grup'a de individi, cari se deie notiunea de poporu, independenti'a politica; cu deosebire înse independenti'a intelectuala și valóre pentru omenime căstigata prin activitate și conservata de propri'a sa istoria. Se aréta valorea limbei, și în specialu a celei materne pentru dezvoltarea consciintiei nationale.

Operatulu sciintificu atrase atentîunea publicului, care își exprimă placerea prin aplause.

Dupa acést'a Alessandru Mihailovicu, tehnicu, declamă poesi'a „Coriolanu“ de Iul. Grozescu, la a carei audire multumirea publicului fu exprimata prin aplause frenetice.

În mijloculu entusiasmului Lazaru Petrovicu, ascult. de filosofia își rostî disertatiunea sa: „Despre frumosu.“ Idei'a frumosului privita că o forma a perfectiunii se desbete din punctulu de mănecare alu: formalismului, substantialismului séu materialismului esteticu, și din punctu de vedere alu concretismului. Se aréta unilateralitatea formalismului și a substantialismului, și se radica la valóre idei'a frumosului din punctu de vedere alu concretismului, care împaca parerile unilaterale. Frumosulu nu se nasce numai din forma, precum afirma formalistii; nu se nasce numai din materia, precum cugeta substantialistii; ci din unitatea formei și a materiei. Acést'a unitate produce frumosulu.

Efectulu produsu și aici s'a dechiaratu prin complacere însufletita.

În fine ap. rù Iuliu Traianu Popu, juristu, cu disertatiunea sa bine alésa: „O schitti'a din vietia moderna“, în care se aréta în modu umoristico-satiricu unele estravagantie ale modei de acum. Autorulu ne conduse într'o famili'a, care ar fi fost cândva româna, și aici ne face a fi martori la unele scaderi și datine rele ce domnescu prin familiile „de moda.“ Ne descrie în colori fôrte viue nepasarea manifestata față de totu ce este nationalu, și ne aréta cu ajutorulu esperientiei causele indiferentismului. În urma se adresséza catra junime, care este mai pe sus chiamat a lucră în folosulu natiunii, a nu se uită de marirea strabunilor nostri; ci se nisuiésca a-si reimprospeta în memoria testamentulu frumosu alu parintelui Vădărescu, în care se accentuésca crescerea limbei românesci. Junimea se urmeze acestui testamentu, căci avemu mai scumpu sub sôre, ni-a lasatu dreptu suveniure parintele românu. Limb'a ni este fal'a, marirea-s'o pastrăm deci că unu tesauru sacru, și se ne servésca de lucéferu conducatoru în ori ce lucrare a noastră!

Si acést'a lucrare fuse primita din partea publicului cu viua însufletire escitându în ânimile tuturor complacere.

Apoi între însufletirea generala v.-presiedintele drd. Augustinu Dumitreanu închide siedinti'a în nisce termini fôrte caldurosi, multîamindu publicului pentru indulgenti'a sa și totu odata recomanda și în viitoriu societatea spriginului caldurosu de pâna acum.

Astfelu se petrechú acést'a sîedintîa solemnă, lă-săndu cele mai dulci suveniru în ânimile tuturoră, cari au facutu parte din dĕns'a.

Ēr sér'a s'au adunatu tinerii la o cina socială, de unde toastele bine simtîte n'au pututu lipsi.

Amu dorî, că acést'a societate într'adeveru dĕmna de spriginulu publiculu românū, sĕ arangeze mai adese ori sîedintîe publice literarie că si acést'a!

Bocsianulu.

Literatura si arti

Unu diuaru italianu despre Români. „L'Economista di Malta“ de la 30 martie publica unu frumosu articolu a supra României, intitulatu : „Etnograff'a Românilor“, prin care arĕta cu căte-va date istorice originea Românilor si numerulu lor, atătu în Români'a propriu dîsa, cătu si 'n celelalte provincii române din împeratiile straine.

La Bucuresci a esîtu de sub tiparu melodî'a româna : „Dute, dute, draga baetĕle“, transcrisa si variata pentru piano de Maria Duport.

Societati si institute.

Reuniunea învetiatorilor români gr. or. din dieces'a Caransebesiului a tînutu în 4/16 si 5/17 aprile a. c. în Bocsia montana o sîedintîa ordinaria de comitetu, la care a participatu unu numeru considerabilu de membrii în numeru de 15. Cu aceea ocaşiune s'a constatat u rmătoĕrele :

1. Din raportulu presidialu, că de la adunarea generală tinuta anul u trecut u în Resîtĕ'a montana pâna în 4/16 aprile a. c. numerulu membrilor ordinari s'a sporitu cu 57, alu celor fundatori cu 8 si alu celor ajutatori cu 8 individi, astfel acĕsta reuniune are astadi 171 membrii ordinari, 27 fundatori, 26 ajutatori si 18 onorari, peste totu 242 de membrii. Totu asîă s'a constatat u aceea, că presidiulu a facutu pasii necessari de a se încassă prin despartĕmintele reuniunii taxele restante pe anul u 1876 si 1877 ;

2. Din raportulu cassariului s'a pututu vedĕ, că reuniunea acĕst'a cu finea anul u 1877 are în actiuni, în casse de pastrare si în obligatiuni unu capitalu de peste 1900 fl., în restantĕ de la membrii pe an. 1870, 1871, 1872 — 1972 fl. 71 cr., totu în restantĕ tax'a membrilor pe anul u 1876 si 1877 — 1057 fl. 20 cr.

3. Din raportulu bibliotecariului s'a doveditu, că bibliotec'a centrală a acĕstei reuniuni s'a înmultitu din 8/20 septembrie 1877 de la sîedintĕ'a prima a comitetulu pâna în 4/16 aprile a. c. cu opuri cumpe-rate 11 bucăti, catra cari adaugĕndu-se, 7 opuri donate de catra presĕdintele acĕstei reuniuni Stefan Antonescu în pretĕu de 33 fl. 15 bucăti, alte opuri de librariulu Auspĕtz din Lugosĕu 6, precum si 4 opuri din partea învetiatoriului Ionu Tudulescu din Lipova cu 4, la olalta 36 bucăti, catra cari adaugĕndu-se si celelalte opuri 69, peste totu 105 bucăti. Catra acĕste arti presĕdintele reuniunii dlu Stefan Antonescu a mai donatu pe sĕm'a reuniunii aparate de cancelaria în pretĕu de 14 fl. 90 cr.

S'a constatat u în acĕsta sîedintĕa si aceea, că reuniunea are 10 despartĕminte (Zweigvereine) constituite, cari în sensulu § 33 din statute, au a se întrunî în adunări mai dese, spre a tĕne disertatiuni sciintifice didactice si metodice, lectĕuni practice etc.

Fia-care despartĕmentu are unu presĕdinte, unu notariu, unu cassariu si unu bibliotecariu, si anume : 1. Despartĕmĕntulu Bocsĕi cu presĕdintele Martinu Tiapu, învetiatoru în Fizesĕu ; 2. Despartĕmĕntulu Oravitĕi cu presĕdintele Iosifu Novacu, învetiatoru în Oravitĕa ; 3. Despartĕmĕntulu Versĕtiului cu presĕdintele Simeonu Savu în Sredistea mica ; 4. Despartĕmĕntulu Cĕacovei cu presĕdintele Aureliu Draganu, învetiatoru în Ghiladu ; 5. Despartĕmĕntulu Buziasĕului cu presĕdintele Georgiu Lupsĕa preotu gr. or. în Blajova ; 6. Despartĕmĕntulu Bisericii albe cu presĕdintele Pavelu Gaitovicu, învetiatoru în Mircovăti ; 7. Despartĕmĕntulu Lugosĕului cu presĕdintele Paulu Munteanu, învetiatoru în Sacul ; 8. Despartĕmĕntulu Caransebesiului cu presĕdintele Ionu Ionasiu asesoru referinte la consist. din Caransebesĕu ; 9. Despartĕmĕntulu Panciovei cu presĕdintele Georgiu Popovicu, învetiatoru în Dolove ; 10. Despartĕmĕntulu Fagetulu cu presĕdintele Ionu Constantinovicu, învetiatoru în Bujor. 11. Despartĕmĕntulu Mehadieĕi nu este încă constituitu din cauza, că învetiatorii nu s'a pututu adună toti la unu locu în tĕmpu de ĕrna.

Mai departe s'a staveritu a se pregăti pentru viitĕrea adunare generală, ce se va tĕne a. c. în Biserica alba în 30 julu v. si dilele următoĕre unu proiectu de regulamentu pe bas'a caruia reuniunea sĕ pĕta înră în relatĕuni reciproce si cu alte reuniuni de Metropoli'a gr. or. din Ungaria, de asemenea natura ; de asemenea s'a luptu dispositiuni pentru pregătirea disertatiunilor pentru adunarea generală.

Că de mare împortantĕa din amintita sîedintĕa notezu la acĕstu locu, că dupa petitiunile incurse din despartĕmintele Buziasĕu, Versĕtiu, Lugosĕu, Oravitĕa în privintĕ'a neprimirii regulate a salariilor învetiatoresci si a restantĕlor multe, comitetulu a decisu a face o represintatiune în scrisu catra guvern u pentru vindĕcarea acĕstui mare reu, ce bantuie chiar învetiamĕntulu, precum si catra conducĕtorii municipialor din Carasĕu, Temisĕu si Torontalu cu întrevĕnirea imediata personală a presĕdintelui nostru dlu Stefan Antonescu, de la alu carui zel u iubire si înteresare de afacerile scĕlelor si a înaintării culturĕi poporulu nostru, sperămu cel u mai frumosu si favorabilu resultat u.

În fine atătu în sîedintĕa, cătu si în cercu socialu, s'a desbatutu cu multa înteresare si seriositate mai multe cause vitale atătu privitĕre la înaintarea reuniunii, cătu si la prosperarea stării spirituale si materiale ale poporulu nostru, cu care ocaşiune atătu dlu presĕdinte cătu si membrulu de comitetu d. Iuliv Petricu jude regescu cerc. au doveditu eclatantu, că li zace la inima si că se înteresĕza multu de prosperarea culturĕi nĕstre nationale si de prosperarea scĕlelor nĕstre, pentru cari ambii că fosti oficiantĕi administrativi au frumĕse merite. Deie Dumnedĕu sĕ faca si alții asemenea, adevă tĕta inteligintĕ'a nĕstra româna ! — Ioan Marcu, învetiatoru că notaru alu reuniunii.

Societatea studentilor în medicina din Bucuresci în sîedintĕ'a sa ordinaria de la 5/17 martie a. c. s'a constituitu pe an. 1878 în modulu urmatoru : dlu I. Apostoleanu presĕdinte, dd. Drd. T. Susĕu si P. Filibiliu vice-presĕdinti, dlu Al. Păcleanu cassieru, dlu B. Lad. Bianu bibliotecaru si dd. Al. Spiroiu si I. V. Stefanescu secretari.

Ce e nou ?

Diet'a a reneputu siedintiele sale marti la 30 aprile, continuându desbaterea bugetului pe anulu curentu, întrerupta înainte de Pasci. Deputatulu br. Sennyey si-a depusu mandatulu.

Diu'a Stlui Stefanu. Ministerulu de cultu a emis o ordinațiune catra toti capii bisericelor crestine din țiera, în care — în legatura cu o ordinațiune din 15 jan. a ministrului de interne — i învita a-si însciintia preotimea, că la dorint'a poporațiunii séu a autorității sè serbeze diu'a Stlui Stefanu, care este o serbatore nationala ungurésca. Acésta ordinațiune desteptà mare resensu la calvini, si adunarea bisericésca din Miscoltiu a si decisu a denegá îndeplinirea. In dieta deputatulu Molnár Aladár a si interpelatu pe ministru în privint'a acést'a.

Regele Italiei își manifestéza simpat'ia față de Români'a în mai multe rânduri. De curéndu a transmisu la Bucuresci câte-va decorațiuni : Innaltu Pré S. Sale parintelui Calinicu, mitropolitulu primatu, presiedinte alu senatului, marea cruce a ordinului Coron'a Italiei, — dlu Vasescu, vice-presiedinte alu adunării deputatilor, a primitu crucea de comandoru a aceluiasi ordinu, — dlu I. C. Bratianu fu decoratu cu marea cruce a ordinului Sântilor Mauriciu si Lazaru, — éra dlu Cogalnicénu fu destinsu cu marea cruce a ordinului Coron'a Italiei.

Deputatii si Senatorii României vor avé pe timpulu sesiunii ordinare si estraordinare liberulu percursu pe căile ferate de la capitala pâna la locul unde sânt alesi séu domiciliati séu pâna la gar'a cea mai apropiata de acea localitate si vice-versa.

Espositiunea universală din Paris s'a deschisu în 1 maiu cu program'a publicata si de noi în nr. trecutu. Dupa terminarea ceremonielor de deschidere marsialulu Mac-Mahon a datu unu prândiu de gala în onórea óspetilor; dupa prândiu urmà o primire de séra.

Situațiunea politica în tóta diu'a se complica mai multu. Precum se vede, englesii de asta-data sânt decisi a nu remâné numai la vorbe, ci facu pregatiri serióse pentru unu eventualu resboiu cu rusii. Englesii au declaratu, că nu primescu pacea de la San Stefano, ei nu permitu o estindere atâtu de mare a Bulgariei, nu toleréza că Rusii sè ocupe gurele Dunarei. In urmarea acéstu protestu, însoçitu de mobilisarea armatei, si Rusii își mai vinira în ori; ei respunsera, că sânt gata a cede din pretensiunile lor, si nici din Basarabia nu mai ceru decâtu partea locuita de Rusi. Intre aceste poporațiunea turca éراسi s'a rescolatu în contra Rusilor, ma a si avutu cu acestia atacuri. Tiarulu a rechiamatu a casa pe marele duce Nicolae, si l'a înlocuitu prin generalulu Todleben. Se dice, că acést'a înca e unu semnu de moderatiune din partea Rusiei.

Unu soldatu rusu în Bacau. Vineri nóptea, la 7 spre 8 ale curente, unu soldatu rusu întrându prin efracțiune, în cas'a dlui Chiru, directorulu gimnasiului din Bacau, s'a încaratu de mai multe obiecte, cu cari inse, pe când érá sè iésa, a produsu unu sgotu, ce desceptà din somnu pe pagubasiu. Acesta, suprindiéndu pe hotiu în flagrantu delictu, apucà unu revolveru si-lu descarcà a supra delicientulu, învin-

du-lu în peptu si culcându-lu la paméntu, de unde nenorocitulu. transportatu în spitalu, dupa trei zile își espirà sufletulu. („Press'a.“)

In Resitia montana s'a tînutu la 9 martiu, despre care înse numai acuma ni se scrie, unu balu în folosulu bibliotecei scólei române gr. or. de acolo. Presiedintele comitetului arangiatoru a fost dlu Iosif Baltezan; vinitulu curatu, 75 fl., s'a depusu în cass'a de economía.

Processele de pressa ale „Gazetei Transilvaniei“ se vor pertractá la 14 si 28 l. c. la curtea cu jurati în Sibiu.

Sinucidere. Mauritiu Sulyok, mai de multu Stockinger, unu cunoscutu proprietaru din Banatu, carele a fost si deputatu din Timisiór'a, s'a sinucisu.

Flamur'a lui Hymen.

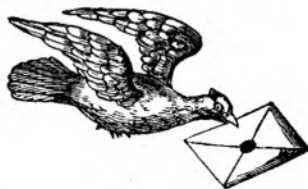
Dlu George Popescu, cunoscutu si publicului nostru din cursulu de istori'a literaturei române ce tocmai acuma curge în fói'a nóstra, si-a încredintiatu de socia pe domniórá Aneta Ionescu în Bucuresci.

Suvenirea mortilor.

Antoniu Boiu, preotu gr. or. în Lasleulu românescu, Transilvania, a repausatu la 5, 17 aprile, în etate de 30 ani.

Logogrifulu din nr. 27 l'au mai ghicitu dómuele si domniórele : Eufrosina Popu, Maria Micsiunescu, Maria Nandra, Eufemia Popescu, Cleopatra Nimicescu.

Post'a Redactiunii.

Dsiórei F. D. in S. Multiaminu. Dar acést'a numai atunce se va puté realisa, deca si stim. nóstre abonante vor conlucrá în cerculu cunoscentiei lor.

Mam'a catra fiii sei. Prosa rimata, si înca fórté reu rimata. Nici macaru atât'a !

Dlul G. P. in Bucuresci. I vom face locu, dar mai atâtâu se încheiamu acést'a, tramitiéndu-ni si finea. Felicitările nóstre !

Primavér'a. Se vede că ai înclinare, de si acést'a înca nu se póte publicá. De unde esti ? O epistola informatóre amu primi cu bucuria.

Dorint'a mea. Este o încercare primitiva.

Sibiu. Cânteccele lui Heine nu sunt traduse cu destula îngrigire. In limb'a româna se potu face rime mai bune, căci e bogata de aceste.

Sabi'a lui Mihailu Vitezulu. Frumóse simtcieminte nationale, dar pucine idei poetice !

Eleg. I. la M. C. si „epigr. I. c.“ nu se potu publicá. Nu este în ele nici chiar o singura idea poetica.

„**Catra filii României.**“ Este o compositiune fórté primitiva.

Avisamu pe onorab. abonanti ai nostri, că în 1 maiu redactiunea s'a mutatu în strad'a „arborelui verde nr. 12.“ Ne rogâmu dar a adressá aice tóte epistolele.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea țierei nr. 39.